

L'unification italienne

Au congrès de Vienne, en 1815, Metternich avait déclaré que l'Italie devait rester morcelée en petits États sur lesquels régnaient une majorité de princes étrangers. Mais le peuple italien, auquel les Français avaient apporté le goût de la liberté, était impatient de secouer son joug.

Quelques soulèvements, qui eurent lieu entre 1815 et 1848, n'obtinrent aucun résultat durable. Mazzini, qui en fut le principal instigateur, agissait suivant le principe : « *L'Italia farà da sé* », qui voulait dire que l'Italie entendait faire son unité sans l'aide de personne. Or, l'Autriche entretenait dans la seule Vénétie une armée de 75.000 hommes. Comment une poignée de rebelles aurait-elle pu la chasser ?

Seul, le royaume de Piémont (en vert foncé sur la carte ci-contre) offrait quelques chances. Il était gouverné par un monarque constitutionnel éclairé, Victor-Emmanuel II qui, avec son brillant premier ministre, le comte Cavour, s'appliquait à créer un État libéral. Cavour comprit que l'Italie ne pourrait s'unifier sans l'aide d'alliés puissants. Pour s'assurer le bon vouloir de la France et de l'Angleterre, il les aida en Crimée par l'envoi de troupes piémontaises. Plus tard, il conclut avec Napoléon III un traité stipulant que la France viendra au secours du Piémont si celui-ci est attaqué par l'Autriche. En cas de victoire, le Piémont annexera la Vénétie et la Lombardie, mais il devra abandonner Nice et la Savoie à la France.

L'Autriche et le Piémont entrent en conflit en 1859, et la France, comme convenu, vient à l'aide du Piémont. L'Autriche est vaincue à Magenta et à Solferino, mais Napoléon III fait

la paix avec elle avant que les ambitions des Piémontais aient été pleinement satisfaites. C'est ainsi que l'Autriche abandonne la Lombardie mais garde la Vénétie.

Les États de Parme, Modène et Lucques, la Toscane et les Marches déclarent, à la suite d'un plébiscite, qu'ils veulent être incorporés au Piémont. Les Piémontais doivent donner Nice et la Savoie à l'empereur des Français.

Un agitateur républicain, Crispi, pousse la Sicile à se révolter contre le roi de Sicile et de Naples, dont les territoires comprenaient presque tout le sud de la péninsule. En mai 1860, Garibaldi, ardent patriote, s'embarque pour la Sicile avec une troupe de volontaires (Chemises rouges). En quelques mois il conquiert la Sicile et Naples. En 1861, le premier parlement italien proclame Victor-Emmanuel II roi d'Italie.

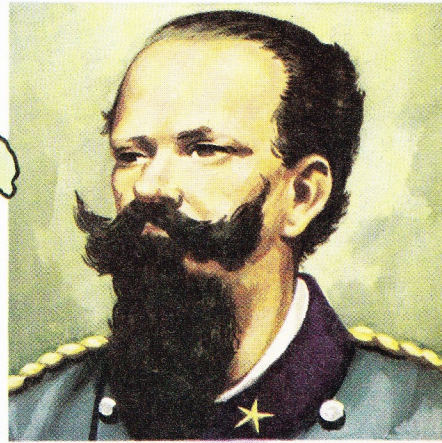
Quelques années plus tard (1866), pendant la guerre prusso-autrichienne, l'Italie acquiert la Vénétie, la dernière province que possédait encore l'Autriche sur le sol italien. À l'exception de Rome, toute l'Italie était incorporée au royaume. Finalement, en 1870, quand Napoléon III retire ses troupes de Rome pour se défendre contre la Prusse, les Italiens entrent dans Rome qui sera désormais la capitale de l'Italie.

En haut, à gauche : Cavour et le pape Pie IX qui assista à la fin des États pontificaux.

*En haut, au centre : carte de l'Italie.
S = Savoie. N = Nice. T = Turin. M = Milan.
P = Parme. Mr = Modène. Lu = Lucques. F = Florence. V = Venise.*

À droite : François-Joseph d'Autriche, adversaire des nationalités, et Victor-Emmanuel II d'Italie.

En bas : entrée triomphale de Garibaldi à Naples.

ITALIË WORDT ÉÉN KONINKRIJK

Tot in het midden van de negentiende eeuw speelde Italië slechts een ondergeschikte rol in de Europese politiek. Sedert de middeleeuwen had het uit vele kleine staatjes bestaan, waarvan de meeste door buitenlandse vorsten werden geregeerd.

Tijdens het Congres van Wenen (1814 - 1815) had Metternich verklaard, dat deze toestand moest blijven voortbestaan. Maar de Napoleontische oorlogen hadden het Italiaanse volk van de vrijheid laten proeven, en sedertdien stemde het er nooit meer in toe, een vreemde overheersing zonder protest te aanvaarden.

Tussen de ondertekening van het Verdrag van Wenen en het jaar 1848 waren er vele opstanden, doch geen enkele daarvan had een blijvend resultaat. Waarschijnlijk was in die periode Mazzini de enige belangrijke Italiaanse patriot, die een vast doel voor ogen had. Hij wilde van Italië een verenigde republiek maken en hij wilde dit bereiken zonder buitenlandse hulp. Maar alleen reeds in Venetië beschikten de Oostenrijkers over een leger van 75.000 man, en de opgave een dergelijke troepenmacht uit Italië te verdrijven, ging ver boven de krachten van de slecht georganiseerde opstandelingen.

Op zeker ogenblik zag het er naar uit, dat paus Pius IX behulpzaam zou zijn bij het bevrijden van Italië. Spoedig na zijn verkiezing in 1846, had hij de regering van de pauselijke staten geliberaliseerd en alle Italianen, die tevoren voor politieke misdrijven opgesloten waren, bevrijd. Hij had ook bij de Oostenrijkers geprotesteerd tegen hun bezetting van Ferrara. Maar de bevrijding van Italië betekende oorlog met Oostenrijk en geen paus kon het wagen, oorlog tegen het sterkste katholieke land van Europa aan te moedigen. Hierdoor werden de Italiaanse patriotten gedwongen elders naar hulp uit te zien.

In de jaren 1850 gaf alleen het kleine koninkrijk Piëmont (hiernaast donkergroen aangegeven) enige hoop. Daar bouwden een verlicht grondwettelijk vorst, Victor Emmanuel II, en zijn briljante eerste minister, graaf Cavour, een vooruitstrevende liberale staat op. Cavour besefte, dat een verenigd

Italië slechts met de hulp van machtige bondgenoten tot stand gebracht kon worden. Teneinde zich van de steun van Frankrijk en Engeland te verzekeren, zond hij Piëmontese troepen om aan hun zijde in de Krimoorlog te vechten. Later sloot hij met Napoleon III een verdrag: bij een eventuele aanval van Oostenrijk zou Frankrijk Piëmont te hulp komen. Als Frankrijk en Piëmont de oorlog wonnen, zouden Venetië en Lombardije aan Piëmont toevallen, doch Savoye en Nice zouden aan Frankrijk worden toegekend (zie S en N op de kaart).

In 1859 trokken Oostenrijk en Piëmont inderdaad ten oorlog, en Frankrijk kwam Piëmont te hulp. De Fransen en Piëmontesen boekten succes, doch Napoleon III sloot met Oostenrijk vrede vóór de verlangens van Piëmont geheel waren ingewilligd. Oostenrijk gaf het aan Piëmont grenzende Lombardije op, maar behield Venetië (rond de V op de kaart).

Binnen het jaar hadden de staten Parma (P), Modena (M1), Lucca (Lu), Toscanië (ten zuidwesten van F, Florentië) en de Marken (ten westen van Toscanië) alle bij volksstemming verklaard, dat ze aansluiting bij Piëmont wensten.

Intussen zette de republikein Crispi, Sicilië tot de opstand aan tegen de Koning van Sicilië en Napels. Diens grondgebied omvatte de hele zuidelijke helft van het Italiaanse schiereiland. In mei 1860 vertrok de grote Italiaanse patriot Garibaldi met een korps vrijwilligers, naar Sicilië. Hij maakte van de Siciliaanse rebellie een vitaal onderdeel van de strijd voor de Italiaanse eenheid. Binnen enkele maanden veroverde Garibaldi heel Sicilië en Napels voor Italië en de koning van Piëmont. In 1861 riep het eerste Italiaanse parlement Victor Emmanuel II tot Koning van Italië uit.

Enkele jaren later, tijdens de Pruisisch-Oostenrijkse oorlog, nam Italië Venetië in bezit. Dit was de laatste belangrijke provincie, die Keizer Frans Jozef van Oostenrijk op Italiaanse bodem bezette. In 1870, toen Napoleon III gedurende de Frans-Pruisische oorlog zijn troepen uit Rome terugtrok, bezetten Italiaanse soldaten ten slotte de Eeuwige Stad zelf.

Boven links : Cavour en Paus Pius IX. **Boven midden :** Kaart van Italië. **Boven rechts :** Frans Jozef en Victor Emmanuel II. **Onder :** Garibaldi's triomfantelijke intocht in Napels.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.